

Grön plan

Grön plan för Härryda kommun har tagits fram av sektorn för samhällsbyggnad i Härryda kommun. Planen formulerar en vision, beskriver en målbild och klargör riktlinjer för utvecklingen av våra grönytor inom tätorterna. Den svarar på vad vi vill uppnå i utvecklingen och hur vi ska arbeta med förvaltningen av våra grönytor. Vilka är våra övergripande mål och våra ideal? Hur ska vi arbeta för att komma dit? Hur fångar vi platsens själ och fortplantar den i nya projekt?

Grön plan riktar sig till invånare, förvaltning och politiker samt enskilda markägare. Den mark som är kommunalägd och som ligger under sektorn för samhällsbyggnads ansvar kan vi själva utveckla för att nå våra mål. Övriga fastighetsägare, enskilda och kommunala, som äger mark dit allmänheten har tillträde, kan se denna plan som en rekommendation för att vi gemensamt ska kunna skapa en utemiljö som tilltalar alla våra brukare.

I Grön plan har tre mål formulerats som ska fungera som grund för all grönyteplanering, hur områden skall utvecklas, förvaltas och hur medlen ska fördelas. Utifrån dessa mål tas fram en grönkarta som är ett planeringsverktyg och visar hur sektorn för samhällsbyggnad avser att arbeta med grönytorna den närmaste framtiden. Det tas även fram skötselplaner och åtgärdsplaner för specifika områden.

Grönytorna är en viktig komponent i ett hållbart samhälle på flera olika plan. Utbyggnaden av det hållbara samhället sker ofta genom förtätning och då är det extra viktigt att de gröna områdena planeras väl. Vid planläggning och nybyggnation fungerar Grön plan som en hjälp att utforma samhället så att den befintliga naturen tas tillvara på bästa sätt och att nya grönområden skapas med god kvalitet. Detta för att säkerställa att den nya bebyggelsen och den angränsande befintliga bebyggelsen får tillgång till en väl fungerande och trivsamt utemiljö.

Grön plan är underlag till och har samrått tillsammans med Översiktsplan 2012.

Denna plan har tagits fram av sektorn för samhällsbyggnad i Härryda kommun under 2008. Arbetet har letts av parkmästare Katrine Hermansson och Björn Sundén, trafikchef. Materialet har sammanställts av Oskar Eriksson.

Antagen av kommunfullmäktige 18:e juni 2012.

Foto: Oskar Eriksson, Emma Nevander, Karin Meyer, Katrine Hermansson m fl.

Ett fåtal bilder är tagna utanför Härryda kommun.

VISION

Alla invånare och besökare i Härryda kommun ska ha tillgång till en trivsamt utemiljö, goda grönytor och rekreation med hög kvalitet...

MÅL ...genom att:

Platsanpassa

– varje förändring och åtgärd anpassas efter platsens förutsättningar och unika karaktär.

Varje plats är del i ett större sammanhang. Förutsättningarna förändras med olika faktorer såsom landskap, tid, klimat och våra behov. En förändrad plats eller ett tillägg utformas alltid i samklang med sitt sammanhang

i den stora, såväl som i den lilla skalan. Våra tätorter har alla sina speciella karaktärer och historia och utformningen av gröntorna medverkar till att förstärka denna karaktär och skapa en starkare identitet. Utformning och innehåll i parker och grönområden anpassas därför till platsens läge, storlek och användning.

Sid 6

Skapa upplevelser

– våra utomhusmiljöer inspirerar till aktivitet och skapar förutsättningar för upplevelser i närmiljön.

Utemiljön inspirerar till utomhusvistelse. Våra grönytor möjliggör aktivitet under alla årstider, i alla väder och för människor med olika önskemål och behov. Det finns vackra platser; utblickar

och blomsterfägring. Platser för lek och aktivitet; tillrättalagt och fritt i naturen. Omgivningar för lugn och ro; att röra sig i och att stanna upp i. Vi ordnar förutsättningarna för att alla ska kunna hitta sina upplevelser, njuta av en vacker närmiljö och känna sig trygga i den.

Sid 20

Omhänderta

– våra grönytor sköts och vårdas.

Alla grönytor omhändertas och får sin beskärda del av uppmärksamheten. Det finns en tanke med skötseln på varje plats. Ett skogsparti kanske ses över vart tionde

år och en grannskapspark två gånger i veckan, allt beroende på dess utformning och de naturliga förutsättningarna. Såväl gräsmattor och planteringar i centrummiljöer som våra värdefulla naturområden omhändertas och vårdas.

Sid 30

Platsanpassa

Att platsanpassa innebär att de åtgärder som görs stämmer överens med platsens karaktär, i den lilla och i den stora skalan.

Vår kommun

Härryda ligger i gränsen mellan stad och landsbygd och påverkas av livet nära staden. Många invånare arbetar i storstaden men är lyckligt lottade att kunna rasta hunden i skogspartiet runt knuten.

Kommunen är också utsträckt i öst-västlig riktning och därmed över flera klimazoner. Detta gör att den naturliga vegetationen varierar inom kommungränsen och hjälper oss att skapa en omväxlande utemiljö.

Även den stora förekomsten av sjöar och vattendrag är en styrka. Detta tas tillvara genom att skapa vattenkontakt, fysiskt och visuellt.

Karaktär

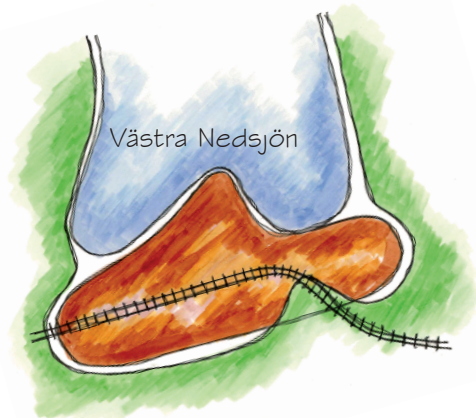
När vi arbetar med utomhusmiljön är **karaktär** ett centralt begrepp, alltså hur en plats upplevs. Det kan handla om platsens historia, vilka förväntningar vi har på platsen, vad som växer där eller vilka som använder den. Vi har ofta en gemensam bild av vad vi finner trivsamt och spännande. Platser som uppfattas trygga, städade och vackra ser vi som trivsamma. Karaktären i sig kan vara positiv eller negativ men i ett starkt sammanhang fascinerar den oss och gör oss nyfikna. Därför är det eftersträvansvärt att skapa starka karaktärer.

Kommunens tätorter ser väldigt olika ut och har olika struktur. I planeringsarbetet strävar vi efter att skapa en fungerande helhet och då är det viktigt att de tillförda elementen verkar i samma riktning som ortens egen karaktär. Tilläggen måste harmoniera med den ursprungliga karaktären eller fungera som en medveten komplettering. Att förstå platsers karaktär och förutsättningar är därför viktigt. Genom att identifiera nyckelkaraktärer för de olika tätorterna kan vårt arbete bli tydligare platsanpassat.

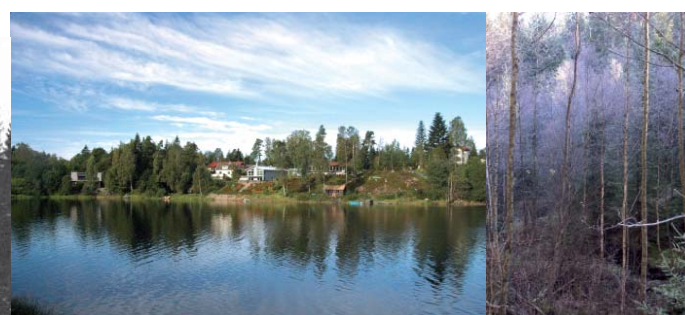
På följande sidor beskrivs tätorternas karaktärer i text och bild samt med ett landskapsdiagram som förenklat visar varje orsts struktur.

Hindås

- Västra Nedsjön
- Stationssamhälle
- Kulturliv
- Björk och gran
- Nationalromantik

Hindås ligger vid Västra Nedsjöns södra strand. Orten kan beskrivas som ett stationssamhälle inbäddat i skogen. Hindås utvecklades vid 1900-talets början till vintersportort. Detta arv har gjort avtryck på arkitekturen med starka nationalromantiska influenser och med skidbacken och stationshuset som landmärken. Hindås omges av karaktäristisk granskog men inom orten är björk dominerande. Sjön i norr är också en viktig del av landskapsbilden. Idag har Hindås ett rikt och aktivt kulturliv med många konstnärer som bär ortens kulturella arv vidare.

Hindås

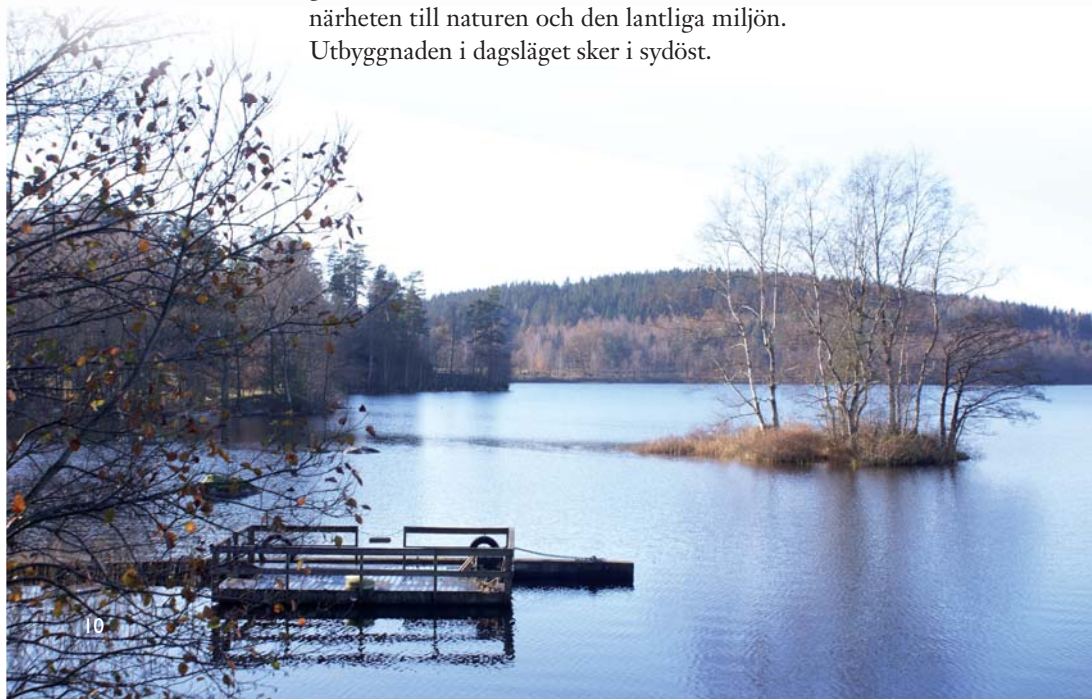

Hällingsjö

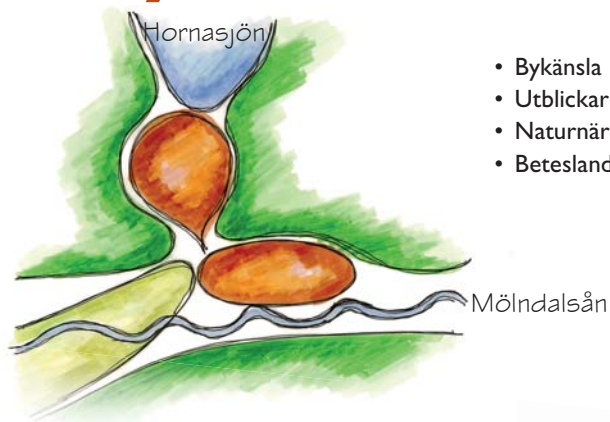
- Lantligt
- Småskaligt
- Naturnära
- Gingsjön
- Vägshål

Hällingsjö är ett litet samhälle i skogslandskapet vid Gingsjöns södra strand. Orten växte fram vid vägshållet mellan landsvägarna mot Göteborg, Borås och Småland. Vid Hällingsjöns gästgiveri kunde resenärer byta hästar, övernatta eller få sig ett mål mat. Sydost om orten öppnar sig landskapet med åkermark. Centralt i tätorten ligger dammen som är en lämning efter den gamla garveriverksamheten. Orten karaktäriseras av närheten till naturen och den lantliga miljön. Utbyggnaden i dagsläget sker i sydöst.

Härryda

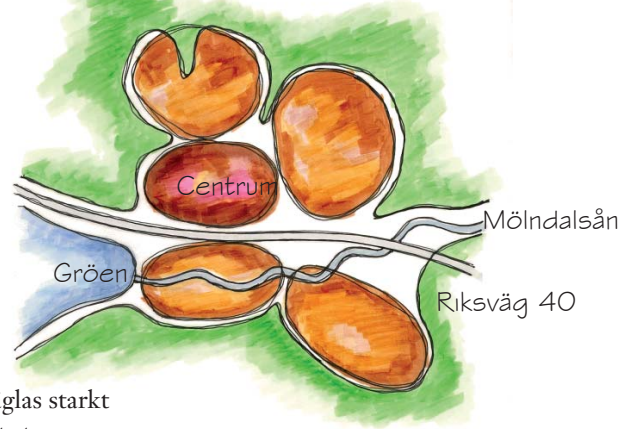
- Bykänsla
- Utblickar över dalen
- Naturnära
- Beteslandskap

Härryda ligger i sluttningen med utsikt över Mölndalsån och åkermarken i dalgången. Orten är liten och på grund av bullret från flygplatsen sker ingen utbyggnad. Härryda har rik tillgång på naturmark och beteshagar som fyller behovet av rekreativa grönytor. Ortens läge och omgivning gör den idealisk för aktiviteter i skog och mark såsom svamplockning, promenader eller terrängritter till häst. Norr om tätorten ligger området Skårtorp med Hornasjön som bland annat erbjuder badmöjligheter. Härryda karaktäriseras av den gamla bystrukturen med byväg och bebyggelsen samlad runt sockenkyrkan. Hembygdsgården ligger centralt i orten och fungerar som en mötesplats.

Landvetter

- Stad och land
- Dalen
- Grönstråk
- Tudelning

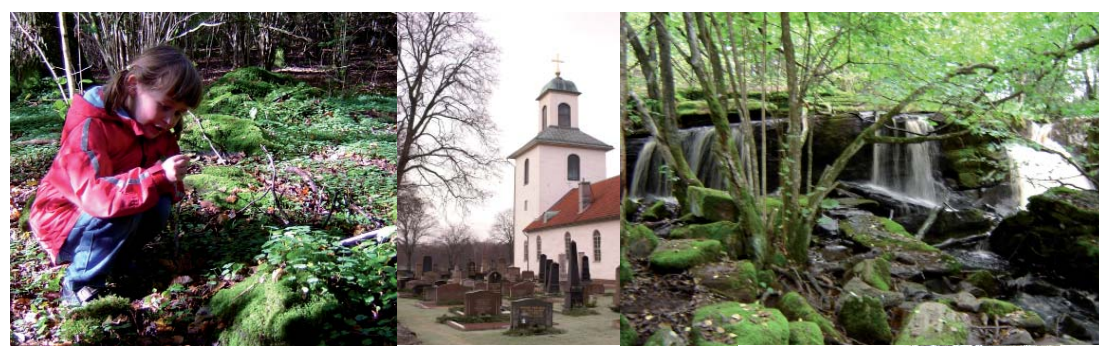

Karaktären i Landvetter präglas starkt av det omgivande landskapets topografi. Bebyggelsen ligger samlad i botten av dalen och klättrar upp mot sluttningarna. Högre upp blir de branta sluttningarna skogsbeklädda och skapar en lummig inramning.

Rakt genom samhället går riksväg 40 som delar orten i två delar. Söder om motorvägen ligger den äldre delen av Landvetter. Här slingrar Mölnalsån fram och mynnar i Gröen vid kyrkan. Norr om motorvägen ligger dagens centrumbebyggelse som byggdes under 70-talet. Här har bebyggelsen en annan, tätare karaktär än på den södra sidan. I dagsläget expanderar Landvetter norrut men inom kort kommer troligvis ny bebyggelse att uppföras i Backaområdet i söder.

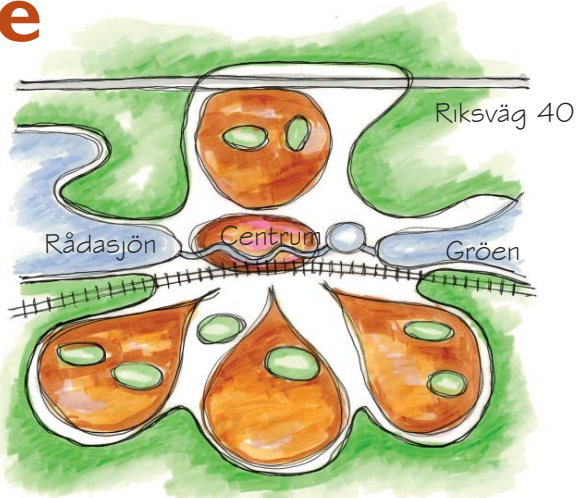
Landvetter ligger i storstadens ytterkant. Orten kan ses som en övergång från stad till land. Runt hela orten finner man omhändertagen naturmark. Gallhålan i väster karaktäriseras av ekskog och i Landehof i öster dominerar gran. Grönstrukturen i tätorten karaktäriseras av relativt sammanhängande grönstråk, varav de främsta löper längs Agnebäcken respektive Mölnalsån. Den täta bebyggelsen saknar till stor del insprängd grönstruktur och förlitar sig på omgivande grönytor för rekreation.

Gröen erbjuder fina möjligheter till rekreation såsom bad och promenader, men trots närheten till centrum är förbindelserna dåligt utvecklade.

Mölnlycke

- Stad och land
- Brukshistoria
- Vattenkontakt
- Insprängd grönstruktur
- Herrgårdsmiljö
- Lövskog

Mölnlycke är en ort i snabb utveckling. Centrumbebyggelsen är ung men har ändå en stark historisk koppling. Mölnlycke har vuxit fram mellan två viktiga platser, säteriet vid Rådasjöns strand och fabriker vid Gröens strand där man utvann kraft ur Mölndalsån. Dagens centrum ligger mitt mellan sjöarna längs Mölndalsåns lopp.

Rådasjöns naturreservat och Wendelsbergområdet är tätortens två viktigaste iordningställda strövområden. Men även utanför dessa omges bebyggelsen av fina och promenadvänliga skogsområden.

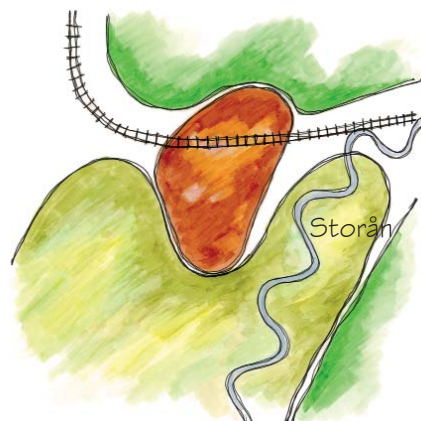
Det finns flera sjöar i omgivningarna och grönstrukturen karaktäriseras av insprängda grönytor, både av anlagd och vild karaktär.

Topografin är kullig och omväxlande. Landskapet växlar mellan öppet och slutet med inslag av vatten och dramatiska branter. Den unika krattekskogen och de grova ekarna är viktiga vegetationskaraktärer. Hängbjörkar är vanliga i stadsbilden.

Rävlanda

- Odlingslandskap
- Historisk bebyggelse
- Vackra utblickar
- Storån

Rävlanda ligger vackert omgivet av böljande åkerlandskap med ett rikt arv från jordbrukssamhället. Landskapet är öppet med omväxlande betesmarker och åkermark. Det finns mycket äldre bebyggelse runt om i orten och Björketorps kyrka är ett viktigt landmärke.

Genom orten går järnvägen som delar orten i två delar. Sydost om bebyggelsen, längst ner i sänkan flyter Storån fram. Skogsområdet norr om tätorten används flitigt som strövmråde och Rammsjön erbjuder badmöjligheter. Ett annat populärt strövmråde är Heden där det finns trevliga promenadstigar. Bäckravinererna runt Rävlanda ger landskapet en spännande karaktär.

Skapa upplevelser

Utemiljön ska erbjuda upplevelser av olika slag för alla som bor i, arbetar i och besöker kommunen.

Variation

Det ska finnas möjlighet till upplevelser året runt och vi tillhandahåller förutsättningarna för det. Vi skapar platser som har en funktion och ett upplevelsevärde under alla årstider och i olika väder. Människor i alla åldrar med olika bakgrund och intressen ska kunna hitta sina platser. Det kan vara skridskoåkning och pulkaåkning på vintern, vattensamlingar för spegelblänk och lek under regniga dagar, platser för grill och picknick en vacker höstdag, bad och blommor på sommaren, möjlighet att utforska djur och växter året om.

Det finns platser för upplevelser nära bostad och arbetsplats och även möjlighet till längre utflykter. Det finns områden att röra sig i och smycken som ger fågning för ögat.

Människovärden

Parker och rekreationsområden spelar roll för sociala värden och folkhälsa. De gröna miljöerna ska därför möta människors behov och ge goda rekreationsmöjligheter.

Höga naturvärden berikar vår utomhusupplevelse. Naturens mångfald erbjuder upplevelser för både stora och små - att klappa en groda eller att känna doften av vild nattviol. Det är därför viktigt att erkänna naturvärdenas betydelse ur ett rekreativt perspektiv.

Alla gröna ytor har en fördröjande effekt på regn och dagvatten och ofta görs speciella anläggningar för att ytterligare fördröja vattenflödet, till exempel dammar och bäckar. Dessa anläggningar utformas så att de ger ett mervärde till platsen och bjuder på spännande miljöer.

Vår utomhusmiljö fungerar också som vårt transportrum. Miljöer längs vägar och gångstråk ska hållas öppna för att upplevas som trygga. Sammanlänkade grönområden skapar tillgängliga gångstråk och är spridningskorridorer för växter och djur.

Synligt och åtkomligt

I vår kommun finns kvalitéer i stort och smått i form av områden med höga naturvärden samt historiska och kulturella lämningar av olika slag. Dessa kvalitéer görs möjliga att upptäcka i högre grad genom information eller fysiska åtgärder. Det kan vara att röja fram en vacker stenmur, att anlägga ett spännande gångstråk genom tät skog eller att göra vattendrag tillgängliga att promenera längs och möjliga att färdas på.

Kategorisering av grönytor

För att kunna beskriva en målbild för varje grönyta, har alla tätortsnära grönytor kategoriserats. Kategorin visar framtida användning och vilka upplevelser som ska erbjudas. Utifrån informationen i **inventeringen** har varje område granskats och tilldelats en kategori. Dessa kategorier används i grönkartan som tas fram för att tydliggöra arbetet med de gröna ytorna.

Grannskapspark

Ett trivsamt vistelseområde för många människor, både boende i närheten och besökande med en attraktionskraft som lockar till sig människor.

- Ett område inom bebyggelsen som är anlagt, välskött och ofta möblerat på något sätt.
- Parken fungerar som "finpark" där den förekommer i centrummiljö och där fokus ligger på viloplats och prydnadsplanteringar. I bostadsområden har den rollen som "vardagspark" eller "kvarterspark" med möjligheter till aktiviteter av olika slag. Det är en viktig plats för utomhusvistelse, träffpunkt och som inslag i miljön för de förbipasserande. Den har en dragningskraft som gör att människor tar sig hit från en större radie än de allra närmaste bostadsområdena.
- Grannskapsparken innehåller estetiska och funktionella element. Där finns till exempel lekplatser, gräsmattor, prydnadsplanteringar samt sittplatser. Ibland kan det finnas vatteninslag, som prydnad och med dagvattenfunktion. Vid behov finns avskärmning mot omgivande ytor som insynsskydd eller bullerdämpning.

Bostads- och arbetsanknuten grönyta

En grön vistelseyta i människors närhet.

- Natur och övriga gröna ytor i nära anslutning till bostäder och arbetsplatser såsom bostadsgårdar.
- Platsen för en kopp kaffe och lek för barn. Den är viktig framförallt för äldre och för de minsta barnen. Den har också en estetisk betydelse som det som man ser genom fönstret eller går förbi när man går ut.
- Den bostadsanknutna grönytan kan innehålla allt från öppna välklippta gräsytor till vild natur. Lekplatser, mindre gräsplaner för bollspel och lek samt sittplatser är vanliga inslag. Vattenanläggningar med dagvattenfunktion kan förekomma. Platsen ska kännas trevlig och trygg.

Större naturområde

Stort, sammanlänkat naturområde med goda möjligheter till friluftsliv och rekreation för människor samt livsrum för växter och djur.

- Ett område i skogs- och odlingslandskapet i anslutning till tätort. Det är tillräckligt stort område för att man ska kunna ta långa promenader och för att kunna hitta en plats där man känner sig ostörd. Skiftande naturtyper ger en stor artrikedom bland växter och djur.
- Området ska ge möjlighet att vandra, ta en cykeltur, skidtur, plocka bär och svamp, ha picknick eller utöva andra aktiviteter.
- Området kan vara anlagt som friluftsområde med motions slingor, sittplatser och andra anläggningar såsom grillplatser och badplatser.

Mindre naturområde

Tätortens "gröna lunga" som tillgodoser behovet av lättillgänglig närnatur.

- Detta är naturmark inom eller i kanten av bebyggelsen. Marken är ofta skogsbevuxen, kuperad och innehåller en mångfald av arter. Naturområdet ligger nära bostäder och är lättåtkomligt. Kan fungera som en länk till ett större grönområde eller som en del i ett grönt stråk.
- I detta område kan man ta korta promenader. Den vardagliga närheten till naturen kan fungera som en lekmiljö för barn.
- Området är framkomligt på stigar och i en del fall på gångvägar. Bänkar och annan utrustning kan förekomma, så även anläggningar för dagvatten.

Plantering i centrummiljö

Viktigt stadsbyggnadselement och dekorativt inslag i centrum.

- Plantering på torg, gågator och andra vistelse- och rörelseytor.
- Ytor är samlingsplatser och gångstråk. Planteringen fungerar som avgränsning och som prydnad.
- Torgytor och gågator pryds ofta av trädrader eller alléer i en i övrigt hårdgjord yta. Små planteringar eller sommarblommor är andra vanliga inslag.

Övrig närnatur

Buffertzoner och luftrenare som dämpar vinden eller yta som ger en visuell upplevelse för förbipasserande.

- Grön yta inom eller i kanten av bebyggelse som fungerar som skyddszon mellan vägar och bebyggelse. Ytan är ofta otillgänglig och avskärmad av vägar eller viltstängsel. Även alléer och trädrader i trafikrummet finns i denna kategori.
- Ytan är sällan vistelseyta, utan upplevs från bilfönstret eller cykelbanan och har därmed en visuell funktion. Vegetationen kring vägar och trafikleder ska upplevas som variationsrik och samtidigt bidra till att förbättra luftkvaliteten. Längs cykelbanor är tryggheten en viktig aspekt och vegetationen anpassas efter detta. Denna yta kan fungera som inbjudande entréyta till tätorterna.
- Välkomstskyltar, cykelbanor och bullerskydd är vanliga inslag i detta område.

Särskilt fritidsområde

Yta för ett särskilt rekreativt ändamål såsom badplatser eller bollplaner.

- En grönyta eller hårdgjord yta som är iordningställd för en eller flera rekreativa funktioner såsom skolgårdar, idrottsplatser, badplatser eller koloniområden.
- Det särskilda fritidsområdet möjliggör aktiviteter av mer organiserad natur och är ett värdefullt komplement till de allmänna parkerna och naturområdena.
- Området innehåller element som krävs för den tänkta funktionen, men även vissa kringarrangemang som bänkar och papperskorgar. Viktigt är också att möjligheten att ta sig till detta område fungerar på ett bra sätt.

Kyrkogård

Begravningsplats som också fungerar som rekreativ park och ett viktigt element i grönstrukturen.

- Denna grönyta är i första hand inte avsedd för rekreation. Den är dock ett värdefullt inslag i den gröna strukturen med sina solitärträd, häckar och blommor.
- Med sin atmosfär har kyrkogården förutsättningar för stillsam rekreation såsom promenader eller meditativ vila och eftertanke.
- Med anlagda gångar och sittplatser är kyrkogården en park med hög tillgänglighet.

Vatten

Vattendrag, dammar och sjöar.

- Vackert inslag i landskapet som spegelyta och åfåra. Vatten innebär en annorlunda miljö med andra växt- och djurarter knutna till sig än de övriga kategorierna.
- Vatten och vattennära områden är viktiga rekreativa miljöer. Här erbjuds aktiviteter för människan i form av bad, fiske, båt färder och skridskoåkning.
- Vattenkontakten tas tillvara och görs tillgänglig med hjälp av gångstråk, utblickar och utsiktsplatser.

Stråk

Ett antal sträckor har identifierats som gångstråk för framtida utveckling.

Det är huvudsakligen gröna områden, men även andra miljöer kan ingå för att skapa en sammankopplad helhet och attraktiva promenader.

Vattenkontakt

För att våra sjöar och vattendrag ska kunna upplevas och bli synliga för så många som möjligt, uppmärksammas områden med en visuell vattenkontakt som är viktig att utveckla eller bevara.

Vattenkontakt kan vara betydelsefull utifrån landskapsbilden men också för dess rekreativa värde.

Fokusområden

Fokusområde innebär att området har en särskild betydelse i grönstrukturen och kommer att prioriteras för att nå sitt mål. Varje område har en unik målbeskrivning. Områdena är utvalda utifrån att de har ett strategiskt bra läge och har en hög kvalitet eller en stor potential att bli en bra grönyta. Det handlar dels om nuvarande grönområden, som ska bevaras och utvecklas, och dels om centrumområden där skötsel och utveckling av de gröna inslagen är särskilt viktigt. Områdenas geografiska utbredning framgår av markanvändningskartorna i ÖP 2011.

Hindås

Hindås centrum

Området utgörs av fickparken, området runt stationshuset, Hindås skola och livsmedelsbutiken. Målet är att ha en trivsamt centrummiljö med välskötta planteringar. Ytorna runt stationshuset omgestaltas och en modern järnvägspark anläggs väster om stationshuset. Denna nya park kopplas med hjälp av en linjär grönyta, en visuell axel, upp till fickparken och det lilla torget framför livsmedelsbutiken.

Reisens kulle

Ett omtyckt grönområde beläget mellan kyrkan och villa Roskullen. Området består av en sluttande ängsyta omgiven av träd och buskar där en ståtlig rad av lindar högst uppe på kullen utgör en viktig stomme. Backen är vintertid välanvänd för pulkaåkning. Ytan hålls öppen med slyröjning och slagning av gräset till förmån för ängsvegetationen. De stora träden sköts så att de behåller sin vitalitet och karaktär. Någon form av sittplats anordnas och eventuellt även en lekplats.

Hällingsjö

Dammen

Dammanläggningen härstammar från den gamla garveriverksamheten som fanns på orten. Den ligger centralt i orten och har ett visuellt värde från Hällingsjövägen. Idag skymmer vegetationen runt vattenytan men med gallring och röjning skulle dammen åter framträda och den stenskodda kanten skulle bli synlig igen. Att kunna ta sig fram på en stig längs dammen eftersträvas. I den södra änden av området rustas den lilla parken upp och utvecklas till en grannskapspark.

Landvetter

Vid Agnebäcken

Denna del av Agnebäcken omges av ett naturområde med höga naturvärden. Vegetationen är tät vilket skapar en spännande miljö. Målet är att sköta området utifrån dess naturvärden samt att göra området mer nåbart för fotgängare.

Landviti-kullen

Kullen utgör en effektfull och dramatisk entré till Landvetter. I framkant av området står konstverket *Landviti*. Den södra sidan av kullen har en naturlig vegetation som är sparsmakad. Enstaka träd och torktåliga örter har fått fäste i skrevorna. Den norra sidan är betydligt frodigare med ett bestånd av ekar och fältskikt med mossor och fina partier med stensöta. Målet är att göra ordning marken och skapa en ordnad och tilltalande plantering runt konstverket. Eventuellt med skulpturalt beskurna träd och ett hårt hållet fältskikt. Höjdskillnaden i norr ger platsen en fantastisk potential och skulle kunna utnyttjas som utsiktsplats eller för ett vattenspel med högt fall.

Landvetter centrum

Centrum genomgår just nu en förändringsprocess och hur det kommer se ut i framtiden är inte klart i dagsläget. Ytor i centrummiljö används intensivt och kräver därför frekvent skötsel. Gaturummet ska vara rent och snyggt. På sommaren smyckas centrum med sommarblomsplanteringar. Träden ska ansas för att hållas fina. Gångstråken ska vara trevliga och funktionella. I framtiden kan flera gångstråk utvecklas i samband med utbyggnaden av centrum. Förlängningen av Idrottsvägen norrut blir ett stråk att färdas i för gång- och cykeltrafik. Parallellt med detta längs dagens parkering på Brattåsvägen skapas ett intimare parkstråk för gångtrafik i en axel mot den föreslagna dagvattendammen i norr. Den gröna kullen norr om församlingshemmet är en värdefull friyta i centrum att bevara och utveckla. Planteringar och grönytor i centrum utvecklas successivt i samklang med övrig centrumutveckling.

Mölnsdalsåns mynning

Området är en viktig del av Landvetters koppling till Gröen. I de södra delarna är markförhållandena fuktiga och översvämmas mer eller mindre regelbundet. Miljön är annorlunda och vacker. Större delen är bevuxen med alskog men stammarna är höga så att det under lövtaket skapas en vidsträckt lövsal. Hela den östra delen av fokusområdet, öster om Kyrkvägen utgörs av vacker men svårtillgänglig alsumpskog. Målet är att utveckla området till ett grönområde för promenader, att förbättra länkarna till Landvetter centrum och därmed också förstärka ortens koppling till sjön. Vissa delar med höga naturvärden lämnas för fri utveckling.

Mölnlycke

Mölnlycke Centrum

med Massetjärn, Hästhagen i Wendelsbergsparken, Allén och å-rummet med sumpskogen. Detta stora område är komplext och utgörs av flera olika karaktärer som fungerar invädda i varandra.

Massetjärn till Rådasjön
Parken runt Massetjärn fungerar som centrumnära rekreationsområde med klippta gräsytor och parkträd. På sikt är målet att utveckla parken mot en stadsparkskaraktär med aktivitetspark, prydnadsplanteringar och med fina platser att stanna upp vid. Parkkaraktären knyts samman från Hästhagen vid Wendelsberg, genom centrum längs ån och skapar ett stråk genom Kindboparken och sumpskogen fram till Rådasjöns strand. En träspång genom sumpskogen låter besökaren komma närmare denna spännande miljö och bidrar till att visa hela områdets skilda karaktärer.

Centrumplanteringarna
Planteringarna i centrum, främst träd och sommarblomsplanteringar är trivselhöjande genom att de skapar ett grönt och blommande centrum. Centrumplanteringar utsätts ofta för hårt slitage med nedtrampning och trafikskador. Därför kräver de mycket skötsel. Kompletteringsplantering, trädbeskärning, vattning med mera är återkommande åtgärder. Målet är att ha fin grönska med välutvecklade, vackra träd och sommartid välskötta blomsterplanteringar. Vintertid ger träden struktur och vacker grenarkitektur i stadsrummet. Juldekorationer och ljusutsmyckning i vintermörkret är andra sätt att göra centrum trevligt. Planteringar och grönytor i centrum utvecklas successivt i samklang med övrig centrumutveckling.

Allén och trafikmiljöerna
Trafikmiljöerna är visuella ytor som har stor exponering för dem som färdas genom tätorten. Fina grönytor är viktigt för att centrummiljön ska uppfattas som omhändertagen och välskött. För att hålla god standard krävs intensiv skötsel med ogrärensning, gräsklippning och trädbeskärning. Välansade och friska träd i alléer och trädrader är ett betydande och återkommande element i denna miljö. Trygghet och säkerhet är också viktiga aspekter vid planering av trafikmiljöer.

Wolffs kulle

Wolffs kulle är ett centralt beläget grönområde i tätorten. Slutningen på centrumsidan är brant vilket gör området lite svårtillgängligt. Norra sidan lutar mindre och härifrån är det lättare att nå fram. I den östra delen är vegetationen gles på stenhällarna, i väster är vegetationen högre och beskrivs bäst som luftig tallskog. Målet är att hålla fältskiktet öppet och röja fram utblickar som ger utsikt över tätorten och Massetjärn. I partierna runt vattentornet i den västra delen kan vegetationen tillåtas växa tätare. Den öppna gräsytan jämnas till för att kunna användas för lek och spel.

Hulebäckens fåra

Området med sin cykelbana fungerar som färdväg för många till centrum. Vegetationen är tät och lummig vilket ger en stark karaktär. Platsen känns på sommaren sval och fuktig. Området har potential men måste skötas för att kännas tryggt. Kontakten mellan de förbipasserande och bäcken är viktig. Vegetationen tillåts vara tät men partierna närmast cykelbanan hålls fria från buskvegetation.

Wendelsbergs dammar Området runt dammarna i Wendelsbergsområdet utgör kulturhistoria och erbjuder fina miljöer för promenader och rekreation. Vintertid fungerar vattenytorna som skridskois. Området runt de övre dammarna har valts ut som fokusområde. Vegetationen domineras av lövskog med storgrova träd. Denna del av Wendelsbergsområdet fungerar som en övergång från parkens anlagda karaktär till skogsområdets mer vilda. Hela Wendelsbergsområdet har en särskild skötselplan där skötseln beskrivs i detalj för de angivna områdena. Principen är att säkerställa en förnygring i trädbeståndet, hålla buskskiktet öppet men tillåta tätare partier för djurlivet. Dammarna hålls öppna och stigarna hålls i god kondition. En grillplats har nyligen iordningställt i området.

Pixbo dammar

Dammarna runt Pixbo herrgård utgör ett kulturarv. Området har fin skogsvegetation med bra stigar som fungerar som koppling till motions slingorna i Mölnbals kommun. Vegetationen karaktäriseras av barrskog utan buskskikt vilket ger en öppen skog med fri sikt mellan stammarna. Målet är att hålla området fritt från sly och medvetet röja och gallra för att skapa en genomskiktlig och vacker miljö runt dammarna.

Långetjärnsbäcken

Området ligger strategiskt och är väl exponerat vid Benarebyvägen som en entrépunkt till Mölnlycke och de nya bostadsområdena, Nysäter och Långetjärns höjd. Den gamla fördämningen har renoverats och vattendraget har fått en ny fåra. Dammarna längs bäckloppet grävs ur ytterligare för att ta hand om dagvattnet från ovanliggande bostadsområden. Bäckens sidor är idag kala men med strategisk skötsel och effektiv ljussättning kan området utvecklas till ett mycket vackert rum med fin exponering mot vägen. En vild karaktär eftersträvas. Planterade växter kommer användas men den naturliga vegetationen är viktigast och kommer tas tillvara genom ett aktivt skötselarbete.

Rävlanda

Rammsjöbäckens ravin Ravinen visar på en spännande och karaktäristisk landskapstyp för området runt Rävlanda. Naturvärdena är höga och skall värnas. Området är idag tätbevuxet och bristen på bra stigar gör det svårtillgängligt. I den västra delen finns en spång med bro och längre ner mot Storån finns en traktorstig där man kan ta sig över bäcken. Det finns potential för att bli ett fint promenadområde. Stigsystemet rustas och där det behövs sköts markskiktet medvetet för att ge ytorna längs stigen ett fint uttryck. Täta buskage sparas för att ge djurlivet skydd. Genom att variera vegetationen med täta brynzoner, trädpartier med höga stammar, öppna fält och ogenomträngliga buskage kan man skapa ett spännande och vackert område. Området kopplas samman med Heden för att skapa ett sammanhållet promenadstråk för hela Rävlanda tätort.

Heden är ett populärt skogsområde för promenader. Området, som under historien använts som exercisfält, ägs idag till största delen av Svenska kyrkan. Den gamla kolerakyrkogården är en lämning som är kulturhistoriskt intressant. Målet är att bevara en trivsamt rekreations-skog. I skötseln eftersträvas ett trädbestånd som är skiktat och varierat med tyngdpunkt på tall. Gångstigarna genom området hålls i gott skick för att området ska vara åtkomligt och promenadvänligt.

Heden

Omhändert

Förvaltning av grönytorna sker på ett hållbart och långsiktigt sätt. Genom att beakta ett antal faktorer upprättas genomtänkta skötsel- och åtgärdsplaner som är anpassade efter platsens förutsättningar och funktioner. Så säkerställs att skötseln utförs på rätt sätt och att resurserna utnyttjas väl.

Skötsel

Varje plats är unik och skötseln är en viktig aspekt på hur vi upplever en plats, välskött och städad ger ett trivsamt intryck. Omhändertagandet innebär att det finns en tanke med utvecklingen för varje grönyta och att skötseln anpassas därefter. Skötsel och utformning vid nyanläggning utgår från följande faktorer:

Kategori – den målsättning som är fastslagen i Grön plan, det vill säga vilken utveckling vi vill se i området. Kategoribeskrivningen talar om hur en yta är tänkt att användas och vilken typ av upplevelser man ska kunna få där.

Karaktär – i enlighet med den beskrivna tätortskaraktären och den lilla platsens karaktär. Vid nyanläggning och plantering väljs växter utifrån platsen och dess omgivning. I naturmiljöer väljs företrädesvis arter som förekommer inom den aktuella vegetationstypen. I urbana miljöer kan främmande arter användas för en ökad variation och estetik.

Naturliga förutsättningar – faktorer som befintlig vegetation, markförhållanden och klimatzon påverkar vad som är lämpligt att utveckla på platsen.

Naturvärden – en aspekt som ofta ställs mot andra intressen. I de fall det uppstår konflikt med andra funktioner och de värdefulla miljöerna inte kan sparas, ska möjligheten utredas att införliva dem i de nya funktionerna eller omforma miljön och återskapa på alternativa platser som kompensation.

Kostnadseffektiv utformning - våra grönytor anläggs för att skötas kostnadseffektivt. Att i anläggningsskedet lägga resurser för att minimera skötseln blir långsiktigt mest ekonomiskt. En strategisk skötsel kan också bidra till att minska kostnaderna. Ett exempel på detta är att låta den naturliga vegetations krontak skugga marken och förhindra slyuppslag och därmed minska behovet av röjningsinsatser.

Ekonomi

Skötselresurserna ska fördelas så att tonvikten läggs på platser där de behövs och uppskattas bäst.

Med högre anslag kan områden uppgraderas i en snabbare takt och kompensera den underhållsskuld som eftersatt skötsel har lett till. Lägre anslag ger ett minskat antal skötselintensiva ytor eller en lägre skötselintensitet.

Naturvärden

Grönytor fungerar som hemvist för många växt- och djurarter och är därigenom viktiga för den biologiska mångfalden. Därför tas värdefulla naturmiljöer om hand och skyddas, såsom våtmarker och ädellövskogar. Naturvärdena värnas och miljöer som kan inrymma känsliga arter sköts utifrån sina behov.

Våra träd har positiva värden vare sig de står i skog eller som solitärer. Alla träd värnas därför och värderas i sitt sammanhang och i sin speciella funktion. Träd står för kontinuitet över tiden och har ofta betydelse som livsrum för andra organismer. Många av våra solitära träd och alléträd har en särskild betydelse i landskapsbildningen och hanteras därför med varsamhet. Vuxna, ädla lövträd tas inte ned, såvida de inte är kraftigt skadade och utgör en fara eller ett betydande hinder. I den mån det är lämpligt sparas död ved, både stående och liggande eftersom även den ger livsrum för många arter.

Kulturvärden

De historiska och kulturella lämningar som ofta återfinns i våra grönytor lär oss hur landskapet har vuxit fram och vilken påverkan vi som människor har haft på utvecklingen av det. Att synliggöra och använda dessa spår och avtryck i våra utemiljöer ger spännande platser och samtidigt en förståelse för vår historia. När vi vårdar och underhåller kulturvärdena förmedlar vi denna historia till kommande generationer.

Härryda kommun • Sektor för samhällsbyggnad • 435 80 Mölnlycke
Besöksadress: Råda torg • 031-724 61 00
harryda.se

Copyright © Härryda kommun

